

ІСТОРИЧНІ НАУКИ В ПОШУКУ І ФОРМУВАННІ ЦІЛЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Розвиток будь-якого суспільства неможливий без такого соціального інституту, як освіта, що систематично спрямовує діяльність навчання та виховання громадянина. Протягом історії людства, включаючи сьогодення історична освіта виконувала й виконує такі функції:

- цілеспрямована підготовка особистості до участі в суспільному житті;
- доповнення до стихійної соціалізації особистості (вплив звичаїв, традицій, сім'ї, друзів, мікросоціуму, суспільства в цілому) концентрованої спеціально відібраної інформації, яка перетворюється на знання в процесі навчання;
- реалізація конкретно-історичних суспільних цілей через навчально-виховний процес, що побудований на відповідних технологіях навчання;
- перевірка рівня готовності особистості до участі в житті суспільства шляхом відповідних публічних випробувань [2, с. 7].

XXI століття – час нових технологій, засобів пошуку інформації, комунікацій, нових впроваджень та інтенсивного розвитку науки. Тож, не дивно, що досить високий щабель у наш час посідає питання освіти та навчання. Педагоги ставлять за завдання донести до молоді якомога доцільнішу, правдивіше, потрібнішу інформацію, збагатити цінності, сформувані правильні погляди на ту чи іншу ситуацію, виховати патріота, громадянина своєї держави. М. Сервантес наголосив, що історія – скарбниця наших діянь, свідок минулого, приклад і повчання для сьогодення, застереження для майбутнього. Прагнення всебічного розвинути особистість, закласти зерно самоусвідомлення індивіда як невід'ємної, діяльної та небайдужої частини соціуму, розуміння власної самобутності й породжує низку завдань з якими пліч о пліч йде сучасна Україна. До найхарактерніших ознак проблемності навчання історії можна віднести:

- ступінь адекватності навчальних цілей і завдань, визначених учителем, реальним потребам життя;
- повнота реалізації навчальних цілей і завдань навчання історії;
- відсутність механізму визначення цілей і завдань навчання;
- не сформованість стратегічного курсу історичної освіти;
- відсутність механізму реалізації продукту історичної освіти.

В сучасній освіті (в історичній зокрема) існує певний парадокс. Він полягає у тому, що спостерігається невідповідність, і навіть глибокий розрив, між декларованою в нормативних документах стратегічною метою освіти й реальним становищем. Тобто стратегічною метою вже вкотре

проголошено всебічний розвиток особистості, а не засвоєння певної суми знань і способів діяльності, і водночас продовжуємо вважати своїм головним завданням засвоєння знань, вироблення умінь і навичок. Психологи, які досліджують труднощі впровадження інновацій у різних галузях людської життєдіяльності стверджують, що основною причиною такого становища є не тільки нездатність людей сприймати нове, скільки їхнє небажання відмовитися від старого [1, с. 28]. Тож так, за старими шаблонами та переконаннями й не вдається віднайти те істинне, що необхідно знати й розуміти. Так і в трактуванні історичних фактів слід дотримуватись альтернативних позицій, використовувати й нову інформацію, що стосується конкретного матеріалу. Класична історія, як відомо, має справу з процесами, що завершилися. Згодом завдяки архівним документам можна усвідомити наслідки подій, зрозуміти логіку поведінки історичних постатей. Та навіть хронологічна відстань, з якої вчений дивиться на те, що відбувається, не є гарантією об'єктивності його концепції. Вчені не живуть поза суспільством, вони так само, як і пересічні громадяни мають свої ідеологічні і політичні уподобання, які мимоволі переносять на сторінки своїх праць. Світогляд формується усіма соціальними зв'язками молодих людей. Неоднаково сприймається пояснення і підручника, і вчителя. Відбувається пошук хай і маленької, але «істини», що може спричинити розкол в середовищі, незгоду з іншою точкою зору. Тож сучасна людина повинна вміти орієнтуватись в історичних знаннях, у світі, розуміти складну логіку розвитку людства, взаємозв'язок його компонентів – держав, країн, народів, цивілізацій, знати визначальні тенденції світового розвитку. Історичні знання допомагають в усвідомленні свого місця на Землі, досвіду, успіхів, невдач та помилок [2, с. 57].

Освітня політика передбачає виховання патріота та громадянина, а Україна пройшла нелегкий шлях свого становлення. Процес розбудови й утвердження суверенної, правової, демократичної, соціально орієнтованої держави органічно пов'язаний зі становленням громадянського суспільства в Україні, що передбачає істотну трансформацію світоглядних орієнтацій та самосвідомості народу [3, с. 31]. Постає низка завдань, що мала б на меті досягнення правильної цілі у формуванні людини. Це визнання й забезпечення в реальному житті її прав, взаємозв'язку цих прав з громадською відповідальністю, формування національної свідомості, соціальної активності і професійної компетентності, політичної та правової культури, розвиток критичного мислення, уміння визначати форми та способи своєї участі в житті суспільства, формування толерантного ставлення до інших культур і традицій [3, с. 35].

Список використаних джерел

1. Власов В., Данилевська О. Нові тенденції в навчанні історії // Підручник XXI століття. – 2003. – № 1–4.
2. Безсмертний Ю. Історик у пошуку: Мікро та макро підходи до

вивчення минулого. – М. : Наука, 1999.

Баханов К. Орієнтуватися на результат навчання // Історія в школах України. – 2004. – № 1.